

Kristillinen lähimmäisenrakkaus ilmenee käytännössä

Tapio Salosen puhe vastuuviikon jumalanpalveluksessa su 21.10.2007 Järvenpään kirkossa

Teksti: Matteus 22:1–14

Yhdessä eläinlääkäreistä kertovassa televisiosarjassa oli äskettäin tilanne, jossa lääkäriltä meni kahden koiran tiedot sekaisin. Hän suoritti kastraation koiralle, joka oli palkittu siitoskoira ja jolta olisi pitänyt leikata vain kynnet. Hän huomasi erehdyksensä vasta kun alkoi leikata kynsiä siltä koiralta, joka oli tuotu kastroidavaksi. Ei ole vaikea arvata, että palkitun siitoskoiran isäntä ei kiljunut riemusta kuultuaan erehdyksestä. Jos ajattelen itseäni tuohon koiran paikalle, niin erehdyksen karmeus tulee vielä selvemmäksi: menen manikyyrille kynsien leikkaukseen, mutta minulta leikataankin vahingossa jotain aivan muuta! Siinä on kyllä vitsit vähissä.

Kertomani esimerkki valaisee sitä yleisempää tosiasiaa, että meidän ihmisten tulee saada oikea arvio ja suunta siitä, mikä meitä vaivaa ja mihin me tarvitsemme apua. Tästä tilanearviosta ja suuntaa antavasta puhuttelusta on kirkossamme vanhastaan käytetty nimitystä Jumalan lain työ. Jumalan lain puhuttelu ei siis ole kirousryöppy, joka niskaamme singotaan, vaan tilanearvio ja hyvän elämän suunnan osoittaminen.

Joskus Raamatun sisältöä on yksinkertaistettu opetuksessa niin, että sanotaan Vanhan testamentin olevan lakia ja Uuden testamentin olevan evankeliumia. Meillä saattaakin olla mielikuva koko Vanhasta testamentista partaisena vihaisena Mooseksena, joka heiluttaa käsissään lain tauluja ja huutaa: ”se ihminen hävitettäköön kansastansa, se ihminen hävitettäköön kansastansa”. Vastaavasti mielikuvamme Uudesta testamentista saattaa olla kuva kiiltokuvajeesuksesta, joka tuijottaa autuaan mitään näkemättömin silmin kedon kukkia – noin kärjistetyksi ilmaistuna. Tämän sunnuntain Raamatun tekstit kuitenkin osoittavat, että asia ei ole näin yksinkertainen. Tämän sunnuntain Raamatun Vanhan testamentin ja Uuden testamentin tekstien suhteissa näyttää olevan jopa päinvastoin. Päivän evankeliumiteksti vaikuttaa lähinnä lailta, kun taas Psalmissa julistetaan Jumalan armoa kaikkia hänen luotujaan kohtaan. Kysymys on siten asioitten sisällöstä ja keskinäisestä suhteesta eikä siitä, onko jokin teksti Vanhan vai Uuden testamentin puolella.

Tämän päivän evankeliumissa Jeesus kertoo kuninkaan pojan häistä. Ensiksi kutsun saaneet eivät välittäneet koko kutsusta mitään tai pahoinpitelivät ja tappoivat kutsun tuojat. Siksi kuningas

määräsikin kutsumaan häihin aivan kaikki jotka kutsujat tapasivat, niin pahat kuin hyvät. Jumala ei siis kutsussaan aseta mitään rajoja ja ehtoja. Ensiksi kutsun saaneet tarkoittanee tässä vertauksessa juutalaisia, jotka ensin kuulivat Jeesuksen opetukset ja kutsun Jumalan valtakuntaan. Heidän suurimman osansa torjuma sanoma on nyt annettu kaikille kansoille. On kuitenkin muistettava, että vaikka suurimmasta osasta juutalaisia ei tullutkaan kristittyjä, niin ensimmäiset kristityt olivat kuitenkin juutalaisia – Jeesuksen opetuslapset ja muut ensimmäiset kristityt.

Häävaate, johon näissä kuninkaan pojan häissä pukeuduttiin, ei ollut kiinni häävieraan varallisuudesta. Jokainen saa lahjaksi kuninkaan lahjoittaman hääpuvun. Tämä häävaate on Jumalan lahjoittama armo, hänen oma pyhyytensä ja täydellisyytensä ja rakkautensa, johon saamme pukeutua ja kätkeytyä. Omien häävaatteitten esittely on vähintäänkin sanottuna turhaa ja tarpeetonta. Jeesuksen sanojen mukaan se on erittäin haitallista ja estää pukeutumisen lahjavaatteeseen, Jumalan lahjoittamaan puhtaaseen pukuun.

Tämän päivän Psalmi 145: 8-9 puhuu Jumalan armosta ja rakkaudesta evankeliumiamme selvemmin ja suorasanaisemmin:

”Anteeksiantava ja laupias on Herra, hän on kärsivällinen, suuri on hänen hyvyytensä. Herra on hyvä kaikille, hän armahtaa kaikkia luotujaan”. Psalmi sanookin tänään suorasanaisesti sen, mikä on evankeliumissa kätkeytyä ja peitettyä vertauskuvaan. Jumala ei armossaan erottele ihmisiä. Herra on hyvä kaikille, hän armahtaa kaikkia luotujaan.

Alussa mainitsemani sanat ”laki” ja ”evankeliumi” ovat kyllä erittäin hyvä apuväline Raamatun sanan tulkinnassa. Ne auttavat ymmärtämään sitä, mikä on keskeistä ja muuttumatonta, mikä taas vähemmän keskeistä ja muuttuvaa. Näitä käsitteitä ei kuitenkaan tule ymmärtää jumalakuvaamme liittyen sillä tavoin, että meidän tulisi jatkuvasti heilua ja koikkelehtia välillä Jumalan lain alla ja välillä taas armon alla. Ikään kuin emme osaisi päättää tai että Jumalakaan ei osaisi päättää, tuomitseeko hän meidät vai armahtaako hän meitä! Tällaista koikkelehtimistä meidän monen kristityn ihmisen elämä kyllä on, mutta se ei ole varmaankaan Jumalan päämäärä. Siksi meidän on syytä muistaa, että Jumala on omassa olemuksessaan paljon ihmeellisempi, suurempi ja armollisempi kuin mitkään teologiset teoriat tai teologiset käsitteet voivat ilmaista ja käsittää.

Raamatun keskeisin ja Jumalakuvan kannalta tärkein lause on varmaankin ”Jumala on rakkaus”. Raamattu ei siis vain sano että Jumala rakastaa, vaan että hänen olemuksensa on rakkaus. Itse

ajattelenkin Jumalan puhuttelua ennen muuta Jumalan rakkauden eri muotojen ja rakkauden eri puolien vaikutuksina. Voisimme puhua rakkauden kolmiyhteydestä tai kolmiyhteisestä rakkaudesta. Kun eräs poliitikko jokin aika sitten käytti puheessaan tehokeinoa sanoessaan ”Venäjä, Venäjä, Venäjä” - siis kolme kertaa, oli kyseessä puheopillinen tehokeino. Mutta kun sanomme ”Jumala on rakkaus”, ”Jumala on rakkaus” ja ”Jumala on rakkaus” – siis kolme kertaa, kyseessä ei ole vain puheopillinen tehokeino. Sillä kaikki nämä kolme lausetta ilmaisevat Jumalan rakkauden eri puolia ja vaikutuksia.

1) Ensiksikin on se Rakkaus, joka kertoo rakkauden mukaisesta elämästä ja siten myös näyttää meille oman keskeneräisyytemme ja rakkaudettomuutemme.

2) Toiseksi on se Rakkaus, joka ottaa meidät syliinsä sellaisina kuin oikeasti olemme eikä sellaisina, miksi voimme vielä tulla.

3) Kolmanneksi on se Rakkaus, joka kasvaa rakkauden kohtaamisesta ja kokemisesta.

Näin rakkaus on siis kaiken alussa ja rakkaus on kaiken lopussa – rakkaus on A ja O. Rakkaus on kaikki kaikessa.

Kristillinen vastuu ilmentää tätä kolmatta rakkauden muotoa. Sitä rakkautta, joka kasvaa rakkauden kohtaamisesta ja kokemisesta. Sillä rakkaudella, jolla Jumala on meitä rakastanut, voimme rakastaa toisia ihmisiä. Jumalan ja ihmisen välinen suhde on kuin hyvän isän ja äidin suhde lapseensa. Rakkaus näyttää lapselle suunnan ja päämäärän, mutta ottaa lapsen syliin sellaisena kuin hän nyt on – ei sellaisena kuin hänen oletetaan olevan 30-vuoden kuluttua. Ja tuosta rakkauden kohtaamisesta alkaa lapsen kasvu rakkaudessa, itsensä hyväksymisessä, rakastamisessa ja sitä kautta toisten ihmisten rakastamisessa.

Jumalan rakkauden voimmekin kokea juuri toisten ihmisten kautta. Jumalan huolenpito ja apu meitä kohtaan on siis välillistä. Joskus me kristityt saatamme unohtaa tämän ja olla ”hengellisempiä” kuin Jumala on tarkoittanut. Ymmärrämme Jumalan avun välillisyyden helposti joissakin arkisissa asioissa. Harva meistä rukoilee nälän yllättäessä: ”Herra, lähetä yliluonnollinen nakkisämpylä suoraan vatsaani”! Tai kun ruokailun jälkeen niin sanotusti ”luonto kutsuu” meitä, harva rukoilee näin: ”Herra, poista tämä hätä yliluonnollisesti” tai ”Lähetä taivaallinen Baumaja-siirtokäymälä suoraan tähän eteeni”. Sen sijaan monissa henkisissä, psyykkisissä, sosiaalisissa, tunne-elämän

asioissa ja yhteiskunnallisissa asioissa voimme sortua Jumalan todellisten tämän elämän toimintatapojen ohittamiseen. Jumalan apu on kuitenkin syvästi kätkeynä kaikkeen inhimilliseen elämään ja inhimilliseen vuorovaikutukseen.

Kristillinen lähimmäisenrakkaus ei ole pelkästään tai ensisijaisesti tunne tai puhetta. Kristillinen lähimmäisenrakkaus ilmenee käytännön toimintana ja tekoina toisten auttamiseksi. Se kutsuu toteuttamaan vastuuviikon teemaa: Rauha ja oikeudenmukaisuus. Nämä kaksi asiaahan liittyvät meidän ihmisten välisissä suhteissa yhteen. Ilman oikeudenmukaisuutta ei ole pysyvää rauhaa. Voihan näennäinen rauha vallita vaikkapa hirmuhallitsijan alistamassa valtiossa, mutta ilman oikeudenmukaisuuden ja inhimillisyyden toteutumista se ei ole todellista ja kestävä. Sellainen rauha puhkeaa yhä uusiin ja uusiin sotiin ja levottomuuksiin.

Tämän päivän evankeliumissa ”juhlat” voidaan nähdä myös vertauskuvana niin sanotuista ”kulutusjuhlista”. Vaikka Suomen talous voi hyvin, on paljon ihmisiä, joiden elintaso on vain laskenut vuosi vuodelta ja jotka eivät ole minkäänlaisiin kulutusjuhliin päässeet osallistumaan. Jonkun mielestä se lienee vain oikeudenmukaista. Kysyn kuitenkin, voiko jonkun ihmisen tekemä työ oikeasti olla sata tai tuhat kertaa arvokkaampaa kuin jonkun toisen ihmisen samassa ajassa tekemä työ? Äskettäin tehdyssä kyselytutkimuksessa havaittiin, että suomalaisten selvä enemmistö pitää tuloeroja Suomessa liian suurina. Samalla tutkimuksen tekijät huomauttivat, että ihmiset eivät tieneet, että todellisuudessa tuloerot ovat vielä suuremmat kuin he osasivat edes kuvitella. Yksi ihmisryhmä, joka tarvitsee maassamme oman laistaan tukea, ovat maahanmuuttajat, joiden sopeutuminen uuteen yhteiskuntaan ja kulttuuriin on yhteinen asiamme. Monet maahanmuuttajat ovat kristittyjä, jotka kaipaavat hengellistä kotia ja yhteyttä paikallisseurakuntaan. Heitä muistamme tämän päivän kolehdissa, joka kerätään Espoon hiippakunnan tekemälle lähetys- ja maahanmuuttajatyölle.